

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет медицини та громадського здоров'я
Кафедра хірургічних хвороб**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Загальна хірургія**

Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>222 «Медицина»</u>
Назва освітньої програми	<u>Медицина</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень</u>

Розробники і викладачі <i>(зазначаються розробники і викладачі, які викладають дисципліну - посада, наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)</i>	Контактний телефон, адреса	E-mail
Викладач кафедри хірургічних хвороб, Брайловський Богдан Юрійович	+38(099)109-92-86	bbogdan75@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Загальна хірургія» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальна хірургія» є:

- оволодіння систематизованими знаннями з організації хірургічної допомоги і профілактики розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- формування практичних умінь з використання перев'язочного матеріалу;
- оволодіння навичками догляду за хірургічними хворими;
- знайомство з принципами місцевого і загального знеболення, оволодіння алгоритмами діагностики термінальних станів, клінічної смерті і проведення заходів для елементарної підтримки життя;
- знайомство з основами трансфузіології та оволодіння методиками трансфузії компонентів донорської крові і забезпечення профілактики виникнення гемотрансфузійних ускладнень;
- опанування вмінням діагностувати різноманітні травматичні ушкодження та надавати при них першу медичну допомогу, засвоєння принципів лікування травматичних ушкоджень в умовах стаціонару;
- опанування загальними знаннями про хірургічну інфекцію, вмінням діагностувати хірургічні інфекційні хвороби; засвоєння принципів і особливостей лікування різних хірургічних інфекційних процесів та способів для їх профілактики;
- знайомство з основами трансплантології;
- оволодіння знаннями з основ клінічної онкології;
- формування практичних умінь щодо обстеження хірургічного хворого і оформлення його результатів в медичній карті стаціонарного хворого.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Загальна хірургія» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я зі спеціальності «Медицина», або у процесі навчання, що передбачає здійснення діагностичного пошуку і характеризується комплексністю та складністю умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК5. Здатність до визначення принципів та характеру лікування, реабілітації та профілактики захворювань.

ФК14. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК19. Здатність зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК22. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нествідповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Навчальна дисципліна «Загальна хірургія» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

РН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Володіти інформацією з фундаментальних і клінічних біомедичних наук, достатньою для здійснення ефективної професійної діяльності в умовах постійного оновлення фундаментальної та прикладної медичної інформації. Критично осмислювати наявні проблеми та результати досліджень в сфері своєї спеціальності. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

РН2. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

РН3. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта.

РН4. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я

РН5. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

РН6. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

РН7. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі

попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

РН8. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

РН12. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.

РН13. Організовувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуацій та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

РН15. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

РН16. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

РН18. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

РН20. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

РН21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

РН24. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи і безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціуму; вміти приймати рішення і нести за них відповідальність, ефективно працювати в команді.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- здатність проведення професійної діяльності у соціальній взаємодії, оснований на гуманістичних і етичних засадах;
- здатність ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини;
- здатність використовувати знання та розуміння предметної області та розуміння професії;
- здатність виявляти знання в практичних ситуаціях;
- здатність використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності;
- здатність аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях;
- розуміння і дотримання принципів деонтології та етики у професійній діяльності;
- розуміння про норми санітарно-епідемічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності;

- розуміння саморегуляції та ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність усвідомлювати вибір стратегії спілкування, навички міжособистісної взаємодії;
- здатність дотримуватись норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати в команді;
- здатність ефективно спілкуватися, формувати та розв'язувати завдання рідною мовою як усно, так і письмово;
- здатність використовувати деякі інформаційні і комунікаційні технології;
- здатність аналізувати та оцінювати результати дослідження, вікових, статевих, індивідуальних особливостей організму людини, клінічну анатомію ділянок тіла людини, органів та інших анатомічних утворень;
- збирати, інтерпретувати відповідні дані та аналізувати складності в межах спеціалізації для донесення суджень, що висвітлюють соціальні та етичні проблеми;
- розуміння прагнення до збереження навколишнього середовища;
- здатність демонструвати сучасний рівень знань профільних питань зі загальної хірургії стосовно вирішення проблем медицини;

Результати навчання для дисципліни:

Знати:

- сучасні концепції вітчизняної і зарубіжної теоретичної і практичної хірургії;
- основні принципи організації хірургічної допомоги населенню України;
- основи організації раціонального режиму і лікування хірургічного хворого;
- загальні елементи догляду за хірургічними хворими;
- теоретичні аспекти про перев'язочний матеріал і способи його застосування;
- теоретичні основи сучасної антисептики;
- теоретичні аспекти профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- класифікацію, клінічні прояви, наслідки кровотечі, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- теоретичні і практичні аспекти трансфузії препаратів донорської крові та кровозамінників;
- ускладнення при гемотрансфузії, заходи для їх профілактики і лікування;
- основи анестезіології;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні серцево-легеневої реанімації;
- загальні питання травматології, онкології та трансплантології;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- теоретичні аспекти про рани і рановий процес, лікування ран;
- загальні питання хірургічної та ВІЛ-інфекції;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
- методику обстеження хворого, особливості обстеження хворого з хірургічною патологією;
- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;

- накладати лонгету з гіпсу;
- вибрати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- провести дезінфекцію різних інструментів та предметів догляду за хворими;
- організувати відповідні санітарно-епідемічні умови для різних приміщень хірургічного відділення;
- виконати підшкірну, внутрішньом'язову ін'єкції, провести венепункцію, становити внутрішньовенний катетер, налаштувати систему для трансфузії кровозамінників і компонентів донорської крові;
- виконати катетеризацію сечового міхура м'яким катетером, поставити очисну та сифонну клізму, промити шлунок зондом;
- підготувати операційне поле;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки розвитку геморагічного шоку;
- застосувати способи тимчасової зупинки кровотечі, вибрати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- визначити групу крові за системою АВО та Rh, провести тести на індивідуальну сумісність крові реципієнта та донора, вибрати тести на сумісність при трансфузії компонентів донорської крові, організувати і провести трансфузію еритроцитарної маси, свіжозамороженої плазми;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- провести діагностику термінальних станів, виконувати заходи елементарної підтримки життя;
- діагностувати різноманітні травматичні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних травматичних пошкодженнях;
- вибрати хірургічну тактику при лікуванні різних стадій ранового процесу;
- вибрати засоби для місцевого застосування при лікуванні ран в залежності від стадії ранового процесу;
- діагностувати різноманітні інфекційні хірургічні процеси, проводити між ними диференційну діагностику;
- діагностувати гнійно-некротичну стадію розвитку інфекційного хірургічного захворювання;
- вибрати відповідну хірургічну тактику для різних стадій розвитку хірургічної інфекції;
- скласти лікувальну програму при різних інфекційних хірургічних захворюваннях;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження хірургічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого для пацієнта з хірургічною патологією.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу			
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр		Обов'язкова / вибіркова
5	150	14	56	80	3	5	6	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практ.	самост . роб.
Тема 1. Уведення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі.	6	2	2	2
Тема 2. Антисептика. Види. Методи застосування. Асептика. Стерилізація перев'язувального матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.	8	2	2	4
Тема 3. Десмургія. Перев'язувальний матеріал. Типові бинтові пов'язки.	12	2	4	6
Тема 4. Хірургічна операція. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання.	8	2	2	4
Тема 5. Підготовка хворих до операцій. Післяопераційний період.	6	0	2	4
Тема 6. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	6	2	2	2
Тема 7. Вчення про кров. Проби на сумісність донора і реципієнта. Переливання крові, препаратів крові, кровозамінників.	8	2	2	4
Тема 8. Ускладнення при гемотрансфузії.	6	0	2	4
Тема 9. Місцева анестезія. Інгаляційний наркоз. Неінгаляційний наркоз.	4	0	2	2
Тема 10. Методика обстеження хірургічних хворих: голови, шиї, грудної клітки.	4	0	2	2
Тема 11. Методика обстеження хірургічних хворих: живота, кінцівок.	4	0	2	2
Тема 12. Відкриті ушкодження. Рани і рановий процес. Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран.	6	2	2	2
Тема 13. Інфіковані рани. Особливості перебігу ранового процесу.	4	0	2	2

Лікування інфікованих ран.				
Разом за модулем 1	82	14	28	40
Тема 14. Курація хірургічних хворих.	6	0	2	4
Тема 15. Курація хірургічних хворих, написання історії хвороби.	8	0	4	4
Тема 16. Загальні питання хірургічної інфекції.	6	0	2	4
Тема 17. Захист історії хвороби.	6	0	2	4
Тема 18. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул.	6	0	2	4
Тема 19. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангоїт, парапроктит.	6	0	2	4
Тема 20. Гнійні захворювання кисті.	6	0	2	4
Тема 21. Гострі та хронічні захворювання кісток та суглобів.	4	0	2	2
Тема 22. Захворювання кровоносних судин (облітеруючий атеросклероз, облітеруючий ендартеріт, тромбофлебіт, флеботромбоз).	4	0	2	2
Тема 23. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція.	4	0	2	2
Тема 24. Анаеробна інфекція.	4	0	2	2
Тема 25. Загальна гнійна інфекція (сепсис). Ендогенна інтоксикація при гострій	4	0	2	2
Тема 26. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла.	4	0	2	2
Разом за модулем 2	68	0	28	40
<i>Усього годин</i>	150	14	56	80

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Введення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі.	2
2	Тема 2. Антисептика. Види. Методи застосування. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування. Асептика. Стерилізація перев'язувального матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля. Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим.	2
3	Тема 3. Десмургія. Перев'язувальний матеріал. Типові бинтові пов'язки. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Гіпсова техніка.	4
4	Тема 4. Хірургічна операція. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання.	2
5	Тема 5. Підготовка хворих до операцій. Післяопераційний період.	2
6	Тема 6. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2
7	Тема 7. Вчення про кров. Визначення груп крові за системами АВО та Rh-фактор. Проби на сумісність донора і реципієнта. Проби на індивідуальну сумісність за системами АВО та Rh-фактор, біологічна проба. Переливання крові, препаратів крові, кровозамінників.	2
8	Тема 8. Ускладнення при гемотрансфузії. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові.	2
9	Тема 9. Місцева анестезія. Інгаляційний наркоз. Неінгаляційний наркоз. Види. Показання та протипоказання. Ускладнення та їх профілактика.	2
10	Тема 10. Методика обстеження хірургічних хворих: голови, шиї, грудної клітки.	2

11	Тема 11. Методика обстеження хірургічних хворих: живота, кінцівок.	2
12	Тема 12. Відкриті ушкодження. Рани і рановий процес. Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран.	2
13	Тема 13. Інфіковані рани. Особливості перебігу ранового процесу. Лікування інфікованих ран. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічний розбір хворого з інфікованою раною.	2
14	Тема 14. Курація хірургічних хворих.	2
15	Тема 15. Курація хірургічних хворих, написання історії хвороби.	4
16	Тема 16. Загальні питання хірургічної інфекції.	2
17	Тема 17. Захист історії хвороби.	2
18	Тема 18. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул.	2
19	Тема 19. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангоїт, парапроктит.	2
20	Тема 20. Гнійні захворювання кисті. Панарицій. Флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.	2
21	Тема 21. Гострі та хронічні захворювання кісток та суглобів. Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія. Патогенез. Діагностика, лікувальна тактика. Види оперативного лікування. Хронічні форми остеомієліту, їх лікування.	2
22	Тема 22. Захворювання кровоносних судин (облітеруючий атеросклероз, облітеруючий ендартеріїт, тромбофлебіт, флеботромбоз).	2
23	Тема 23. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція. Туберкульоз кісток та суглобів. Сифіліс. Актиномікоз. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика.	2
24	Тема 24. Анаеробна інфекція. Анаеробнагазовагангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика. Правець. Сибірка. Дифтеріярани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування,	2

	профілактика. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій.	
25	Тема 25. Загальна гнійна інфекція (сепсис). Ендогенна інтоксикація. Визначення, етіологія, класифікація, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування. Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності. Дезінтоксикаційна терапія та імунокорекція.	2
26	Тема 26. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування. Сторонні тіла.	2
	Усього	56

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Введення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі.	2
2	Тема 2. Антисептика. Види. Методи застосування. Асептика. Стерилізація перев'язувального матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.	2
3	Тема 3. Десмургія. Перев'язувальний матеріал. Типові бинтові пов'язки.	2
4	Тема 4. Хірургічна операція. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання.	2
5	Тема 5. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2
6	Тема 6. Вчення про кров. Проби на сумісність донора і реципієнта. Переливання крові, препаратів крові, кровозамінників.	2
7	Тема 7. Відкриті ушкодження. Рани і рановий процес. Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран.	2
	Усього	14

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Загальна хірургія» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.

3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Введення в хірургію. Гігієна у хірургічному стаціонарі.	2
2	Тема 2. Антисептика. Види. Методи застосування. Асептика. Стерилізація перев'язувального матеріалу і операційної білизни. Організація роботи в операційній. Хірургічна обробка рук хірурга та операційного поля.	4
3	Тема 3. Десмургія. Перев'язувальний матеріал. Типові бинтові пов'язки.	6
4	Тема 4. Хірургічна операція. Класифікація оперативних втручань, етапи виконання.	4
5	Тема 5. Підготовка хворих до операцій. Післяопераційний період.	4
6	Тема 6. Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2
7	Тема 7. Вчення про кров. Проби на сумісність донора і реципієнта. Переливання крові, препаратів крові, кровозамінників.	4
8	Тема 8. Ускладнення при гемотрансфузії.	4
9	Тема 9. Місцева анестезія. Інгаляційний наркоз. Неінгаляційний наркоз.	2
10	Тема 10. Методика обстеження хірургічних хворих: голови, шиї, грудної клітки.	2
11	Тема 11. Методика обстеження хірургічних хворих: живота, кінцівок.	2
12	Тема 12. Відкриті ушкодження. Рани і рановий процес. Профілактика розвитку інфекції в рані. Лікування чистих ран.	2
13	Тема 13. Інфіковані рани. Особливості перебігу ранового процесу. Лікування інфікованих ран.	2
14	Тема 14. Курація хірургічних хворих.	4
15	Тема 15. Курація хірургічних хворих, написання історії хвороби.	4

16	Тема 16. Загальні питання хірургічної інфекції.	4
17	Тема 17. Захист історії хвороби.	4
18	Тема 18. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул.	4
19	Тема 19. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: гідраденіт, мастит, бешиха, лімфаденіт, лімфангоїт, парапроктит.	4
20	Тема 20. Гнійні захворювання кисті.	4
21	Тема 21. Гострі та хронічні захворювання кісток та суглобів.	2
22	Тема 22. Захворювання кровоносних судин (облітеруючий атеросклероз, облітеруючий ендартеріт, тромбофлебіт, флеботромбоз).	2
23	Тема 23. Гостра та хронічна специфічна хірургічна інфекція.	2
24	Тема 24. Анаеробна інфекція.	2
25	Тема 25. Загальна гнійна інфекція (сепсис). Ендогенна інтоксикація.	2
26	Тема 26. Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Сторонні тіла.	2
Усього		80

9. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення іспиту.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, іспит
--	---

Питання до іспиту

1. Історія розвитку хірургії у світі та в Україні.
2. М.І. Пирогов, та його роль в розвитку хірургії.
3. Десмургія – поняття. Матеріали, які застосовуються в десмургії.
4. Основні типи пов'язок.
5. Правила бинтування.
6. Антисептика. Суть методу, основні види.
7. Фізична антисептика.
8. Механічна антисептика.
9. Хімічна антисептика.
10. Біологічна антисептика.
11. Основні групи антисептичних речовин.
12. Антибіотики. Шляхи застосування, ускладнення.
13. Протеолітичні ферменти. Класифікація, механізм дії. Методи застосування.
14. Внутрішньолікарняна і Віл-інфекція, шляхи розповсюдження та її профілактика.
15. Асептика. Історія розвитку, визначення, методи.
16. Принципи дії автоклаву, методи стерилізації перев'язувального матеріалу та операційної білизни.
17. Методи контролю за стерилізацією.
18. Передстерилізаційна підготовка і методи стерилізації інструментів.
19. Особливості стерилізації інструментів з оптичною системою.
20. Особливості стерилізації інструментів, які контактували з анаеробною клостридіальною і ВІЛ-інфекцією.
21. Класифікація і вимоги до шовного матеріалу.
22. Методи стерилізації шовного матеріалу.
23. Методи підготовки рук хірурга до операції.
24. Способи підготовки операційного поля.
25. Основні принципи організації роботи в операційній та перев'язувальних.
26. Сучасні методи підготовки та стерилізації хірургічного інструментарію
27. Хірургічна операція. Класифікація в залежності від строку і об'єму виконання.
28. Малоінвазивні оперативні втручання.
29. Екстракорпоральний кровообіг.
30. Лапароскопічна хірургія.
31. Лапароскопічна хірургія органів малого тазу.
32. Дезоблітеруючі операції на судинах.
33. Типові, атипові і спеціальні хірургічні операції.
34. Основні етапи хірургічної операції.

35. Передопераційний період. Визначення, основні задачі.
36. Післяопераційний період. Визначення, задачі.
37. Ускладнення в післяопераційному періоді, лікування ускладнень, їх профілактика.
38. Кровотеча, причини, види, діагностика.
39. Класифікація кровотеч в залежності від їх виникнення.
40. Кровотеча в порожнину тіла, клініка, діагностика.
41. Тимчасові методи зупинки кровотечі.
42. Кінцеві методи зупинки кровотечі.
43. Крововтрата, класифікація за ступенем важкості, принципи лікування.
44. Вчення про групи крові, Rh фактор.
45. Методи та способи переливання крові і кровозамінників.
46. Визначення групи крові і Rh фактору.
47. Проби на сумісність крові при гемотрансфузії.
48. Класифікація ускладнень при переливанні крові та їх профілактика.
49. Післятрансфузійні реакції, клініка, діагностика, лікування.
50. Ускладнення при переливанні крові та її компонентів.
51. Серцево-легенева реанімація та інтенсивна терапія
52. Кровозамінники, їх класифікація, покази до застосування.
53. Основні етапи розвитку анестезіології.
54. Місцеве знеболення. Показання, протипоказання.
55. Характеристика основних анестетиків для місцевого знеболення.
56. Способи місцевого знеболення, новокаїнові блокади.
57. Інфільтраційна анестезія за А.В. Вишневським.
58. Провідникова анестезія.
59. Перидуральна анестезія, техніка проведення.
60. Спинномозкова анестезія, техніка проведення.
61. Загальне знеболення, визначення.
62. Стадії наркозу.
63. Внутрішньовенний наркоз. Показання, особливості перебігу, ускладнення.
64. Інгаляційний наркоз. Методи проведення. Характеристика наркотичних речовин.
65. Ускладнення наркозу. Причини, їх профілактика.
66. Термінальні стани.
67. Основні принципи реанімації.
68. Класифікація ран, клінічні ознаки.
69. Фізичні, клінічні і біохімічні зміни в рані. Патогенез ранового процесу.
70. Фази (стадії) ранового процесу.
71. Перша медична допомога при рані.
72. Первинна хірургічна обробка рани.

73. Види хірургічних швів при ПХО рани.
74. Інфекційні ускладнення рани та їх профілактика.
75. Лікування гнійних ран в залежності від фази ранового процесу.
76. Хірургічна обробка гнійної рани, види швів в залежності від часу накладання.
77. Лікування інфікованих ран за стадіями ранового процесу
78. Профілактика внутрішньолікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією.
79. Забій, розтягнення, розриви м'яких тканин. Клініка, лікування.
80. Травматичний шок. Клініка, діагностика, лікування.
81. Переломи. Класифікація, клініка, діагностика.
82. Механізм і види зміщення кісткових уламків.
83. Умови, які визначають зрощення кісток при переломах.
84. Перша допомога при переломах. Імобілізація, транспортування.
85. Основні принципи лікування переломів.
86. Консервативний метод лікування переломів за допомогою гіпсової пов'язки.
87. Лікування переломів методом постійного витягання.
88. Основні види оперативного лікування переломів.
89. Ускладнення переломів, їх лікування, профілактика.
90. Сучасні методи остеосинтезу.
91. Вивихи. Механізм виникнення. Методи лікування.
92. Синдром тривалого стиснення. Клініка, лікування.
93. Травматичні пошкодження артерій і вен та їх наслідки.
94. Артеріальні та артеріовенозні аневризми. Клініка, діагностика, лікування.
95. Опіки, класифікація в залежності від глибини пошкодження.
96. Опікова хвороба, періоди, клінічна діагностика, лікування.
97. Методи визначення опікової поверхні шкіри.
98. Місцеве лікування опіків.
99. Методи хірургічного лікування опіків.
100. Загальні принципи лікування опіків.
101. Характеристика хімічних опіків.
102. Електротравма, особливості впливу струму на організм людини. Перша допомога при ураженні електричним струмом.
103. Відмороження, класифікація, клініка, лікування.
104. Відмороження, фази перебігу.
105. Перша допомога при відмороженні та загальному переохолодженні.
106. Загальні принципи консервативного і оперативного лікування відморожень.
107. Основи трансплантології, пересадка органів і тканин.
108. Фурункул, фурункульоз. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
109. Фурункул, карбункул обличчя, особливості, клініка, лікування.
110. Карбункул, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.

111. Абсцес. Етіологія, клініка, лікування.
112. Флегмона, клініка, діагностика, лікування.
113. Гідраденіт, клініка, лікування.
114. Лімфангіт, лімфаденіт. Причини, клініка, діагностика
115. Гнійний лактаційний мастит. Причини, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
116. Бешиха. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
117. Парапроктит. Клініка, діагностика, лікування.
118. Панарицій. Флегмона кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
119. Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
120. Сепсис, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
121. Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції.
122. Правець. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
123. Специфічна і неспецифічна профілактика правця.
124. Сибірковий карбункул. Етіологія, клініка, лікування.
125. Анаеробна інфекція, газова гангрена, газова флегмона. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
126. Первинні хронічні форми остеомієліту (Ольє, Броді, Гарє), клініка, діагностика, лікування.
127. Кістково-суглобний туберкульоз. Патологічна анатомія, форми клініка, лікування.
128. Особливості пошкодження кісток при остеомієліті та туберкульозі.
129. Причини і види омертвіння тканин.
130. Суха і волога гангрена. Клініка, діагностика, лікування.
131. Трофічні виразки. Причини, особливості клінічного перебігу. Клініка, діагностика, лікування.
132. Нориці. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
133. Пролежні. Механізм виникнення. Лікування, профілактика.
134. Облітеруючий ендартеріїт та облітеруючий атеросклероз. Клініка, діагностика, лікування.
135. Тромбофлебіт, флеботромбоз. Причини, діагностика, лікування.

10. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

<i>Денна форма навчання</i>			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка допрактичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25

Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	---	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	---	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль			
екзамен			50
Всього балів			100

11. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для іспиту)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» Fx – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	не зараховано
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Загальна хірургія: підручник / М.Д.Желіба, С.Д.Хіміч, І.Г.Герич та ін.: за ред. професорів М.Д.Желіби, С.Д.Хіміча.-К.:ВСВ «Медицина», 2010.-448с.
2. Хірургія. Т.1: Підручник з загальної хірургії / за редакцією Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шідловського.- Дніпропетровск.:РВА «Дніпро VAL», 2006.-443с.
3. Пантьо В.І. Загальна хірургія:навчальний посібник / В.І.Пантьо, В.М.Шимон, О.О.Болдіжар.-:ІВА,2010.-464с.
4. Хіміч С. Д. Довідник хірурга / С. Д. Хіміч. – Київ : Здоров'я, 2011. – 240 с.
5. Желіба М. Д. Загальна хірургія /М.Д. Желіба, С.Д. Хіміч. – Київ : Медицина, 2010. – 340 с.
6. Лисенко Б. П. Хірургія : підручник / Б. П. Лисенко, В. Д. Шейко, С. Д. Хіміч та ін. – К. : ВСВ «Медицина», 2010. – 712 с.
7. Пантьо В. І. Загальна хірургія : навчальний посібник / В. І. Пантьо, В. М. Шимон, О. О. Болдіжар . – Ужгород : ІВА, 2010. – 464 с.
8. Березницький Я. С. Хірургія. Т. І : Підручник з загальної хірургії / Я. С. Березницький, М. П. Захараш, В. Г. Мішалов, В. О. Шідловський. – Дніпропетровськ : РВА «Дніпро-VAL», 2006. – 443 с.
9. Хірургія:підручник/Б.П.Лисенко, В.Д.Шейко, С.Д.Хіміч.-К.:ВСВ«Медицина»,2010.-712 с.
10. Загальна хірургія: навчальний посібник/ В.І.Пантьо, В.М. Шимон, О.О. Болдіжар.-Ужгород:ІВА, 2010-464 с.
11. С. Д. Хіміч. Довідник хірурга. – К.: Здоров'я, - 2011. – 208 с.
12. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф.. Польового В.П.Шкваровського І.В., Желіби М.Д.-Чернівці:Медуніверситет,- 2013.-252 с.

13. Перша долікарська допомога / Андрущенко В.П., Кушта Ю.Ф., Андрущенко Д.В.-Львів, Львівський національний медичний університет,-2011.- 351 с.
14. Догляд за хворими хірургічного профілю./В.П. Польовий, О.Й. Хомко, С.П. Польова, А.С. Паляниця, І.О.Вишневський.- Чернівці:Медуніверситет-2012.- 380 с.

Додаткова:

1. Польовий В. П. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця. – Чернівці : Медуніверситет, 2012. – 380 с.
2. Польовий В. П. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / В. П. Польовий, І. В. Шкварковський, М. Д. Желіба. – Чернівці : Медуніверситет, 2013. – 252 с.
3. Kushnir R. Lectures of General surgery. – 2005.
4. Lyapis M.A. Methods of examination of a surgical patients. – 2004.
5. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university. 2006.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal>–офіційний веб-сайт МОЗ України;
2. <http://inmeds.com.ua>–веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.nbu.v.gov.ua>–Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського.